

چگونه قلب از درک عاجز می شود؟/ جایگاه معرفت شناختی قلب در قرآن

یک محقق در جلسه گروه علمی معرفت شناسی مجمع عالی حکمت اسلامی گفت: اگر فردی پس از دستیابی به یک حقیقت از پذیرش آن امتناع کند و به انکار آن بپردازد، همین عمل او باعث پرده کشیدن بر ابزار ادراک او به ویژه قلب اوست.

یک محقق در جلسه گروه علمی معرفت شناسی مجمع عالی حکمت اسلامی گفت: اگر فردی پس از دستیابی به یک حقیقت از پذیرش آن امتناع کند و به انکار آن بپردازد، همین عمل او باعث پرده کشیدن بر ابزار ادراک او به ویژه قلب اوست.

به گزارش خبرگزاری مهر، نود و هفتمین جلسه گروه علمی معرفت شناسی مجمع عالی حکمت اسلامی با موضوع «بررسی جایگاه معرفت شناختی قلب در قرآن» با ارائه بحث دکتر عبدی و با حضور اعضاء برگزار شد.

وی در این جلسه گفت: یکی از راه‌های شناخت، راه شهود و علم حضوری است که در متون دینی از آن به «قلب» تعبیر شده است. حال این پرسش مطرح می‌شود که از دیدگاه قرآن کریم معرفت حاصل از راه «قلب» دارای چه جایگاه معرفت‌شناختی است؟ براساس یافته‌های این تحقیق:

- 1 - قلب بخشی از وجود انسان است که دارای کارکردهای معرفتی و کارکردهای غیرمعرفتی است.
- 2 - از دیدگاه قرآن کریم، قلب ابزاری از معرفت بلکه مهم‌ترین ابزار معرفت محسوب می‌شود.
- 3 - در آیات قرآن اوصاف متعددی از جمله اوصاف معرفت‌شناختی برای قلب بیان شده است، مانند منزل وحی بودن، ابزار معرفت شهودی بودن، عامل یادآوری بودن، مورد سوال و سنجش قرار گرفتن، و در معرض پوشش بودن.
- 4 - از جمله اوصاف قلب می‌توان به دریافت بی‌واسطه معرفت نظیر وحی الهی اشاره کرد.
- 5 - برخی از اعمال اختیاری و ارادی مانند سرپیچی از پذیرش حق پس از آشکار شدن آن باعث اختلال در کارکردهای قلب از جمله کارکردهای معرفتی آن می‌شود.
- 6 - قرآن کریم عمل «تعقل» را به قلب نسبت داده است که گویای رابطه وثیق میان قلب و عقل است.
- 7 - در آیات قرآن بر این حقیقت تاکید شده است که «سمع» و «بصر» دروازه‌های ورود معارف به قلب هستند.
- 8 - قرآن کریم با تاکید بر صدق معرفت حاصل از قلب، شکاکیت مطلق را نفی می‌کند.
- 9 - قرآن کریم با معتبر شمردن معرفت حاصل از قلب، منحصر دانستن ابزار معرفت به حس را مردود می‌داند.

10- براساس آیات قرآن کریم بی‌واسطه بودن معرفت قلبی، دلیلی است بر منحصر نبودن معرفت در شناخت‌های مفهومی و با واسطه.

11- بر اساس آیات قرآن کریم، دست کم ارزش معرفت‌شناختی برخی از معرفت‌های حاصل از طریق قلب، محدود به تاریخ و فرهنگ خاصی نیست.

12 از منظر اخلاق باور نیز باید گفت: اگر فردی پس از دستیابی به یک حقیقت از پذیرش آن امتناع کند و به انکار آن بپردازد، همین عمل او زمینه را فراهم می‌سازد تا مستحق عقاب الهی گردد و یکی از شیوه‌های عقاب الهی، پرده کشیدن بر ابزار ادراک او به ویژه قلب اوست.